

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed method) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 491 คน ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรของสถานศึกษา สังกัดสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ที่	สถานภาพ	จำนวน
1	ผู้บริหาร	13
2	ครูผู้สอน	239
3	นักศึกษา	239
	รวม	491

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชากรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรการเรียนนอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางไทย (Krejcie and Morgan) (สุรวาท ทองบุ, 2553 : 211) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ที่	สถานภาพ	ตัวอย่าง
1	ผู้บริหาร	10
2	ครูผู้สอน	148
3	นักศึกษา	148
	รวม	306

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบ (Questionnaire) ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก (Checklist) จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เป็นคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 4 คำน

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำผลการศึกษามาข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามเป็นสามตอน โดยพิจารณาให้ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายและสมมติฐานในการวิจัย

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะทำการสำรวจแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แนะนำแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = 0.67-1.00) โดยในแบบสอบถามแต่ละข้อผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จะต้องมีความเห็นตรงกัน หรือมีความสอดคล้องกันอย่างน้อย 2 ใน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

3.4.1 นายอวิรุทธิ์ ภักดีสุวรรณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา)

3.4.2 นายคมสัน สารแสน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแกดำ จบการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

3.4.3 นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาคู วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

3.6 การตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้ไป (Try-out) กับผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ราย

3.6.2 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ทดลองใช้และวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination power) โดยใช้วิธี Item-total correlation พบว่า ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.214 ถึง 0.651

3.6.3 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.943

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

4.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ขออนุญาตราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอนาปีนรุฒ จัดส่งแบบสอบถามที่ลกรหัสแบบสอบถามแล้ว ไปยังประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ในการดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามนั้น ได้แนบซองจดหมายตอบกลับไปพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อให้จัดส่งคืนไปยังศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาปีนรุฒ ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม

3. เมื่อครบกำหนด 15 วัน ผู้วิจัยได้ขอรับแบบสอบถามคืนที่ศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาสำรวจความสมบูรณ์ ครบถ้วนของเนื้อหาใน
แบบสอบถามแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
สำเร็จรูป โดยแบ่งได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีประมวล
ผลตามหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร
การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่
ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การนำเสนอข้อมูลใน
รูปแบบตาราง ควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัย โดยกำหนดการให้
คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 99 - 100)

ระดับปัญหามากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
ระดับปัญหามาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ระดับปัญหาปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
ระดับปัญหาน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
ระดับปัญหาน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ในการแปล
ความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 99-100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ใช้ F-test (One-Way ANOVA)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.1.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

6.1.2 การหาอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination power) โดยใช้เทคนิค Item-total correlation

6.1.3 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cranach)

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ F-test (One-Way ANOVA)

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการดำเนินการ
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการดำเนินการ

ผู้ดำเนินการวิจัยได้ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลเบื้องต้น ระยะเวลา 1 นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ดำเนินการวิจัยได้คัดเลือกบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผู้บริหาร ที่เป็นประธานผู้บริหารสถานศึกษาระดับอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 คน

2.2 ครูผู้สอน ที่เป็นประธานองค์กรครูผู้สอน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ของแต่ละกลุ่มโซนอำเภอ 4 กลุ่มโซน ๆ ละ 1 คน รวม 4 คน

2.3 นักศึกษา ที่เป็นประธานองค์กรนักศึกษาระดับอำเภอ โดยประสานกับผู้อำนวยการอำเภอด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนที่เป็นตัวแทนองค์กรระดับอำเภอในสังกัดเป็นผู้สัมภาษณ์นักศึกษาที่เป็นตัวแทนองค์กรนักศึกษาระดับอำเภอ รวม 13 แห่ง ๆ ละ 1 คน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม รวม 13 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ดำเนินการวิจัยได้ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลเบื้องต้น ระยะที่ 1 เพื่อที่จะ นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะทำการสัมภาษณ์แล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขตามตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แนะนำ และจัดทำแบบ สัมภาษณ์ตามจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมาย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประสานงานกับประธานผู้บริหารสถานศึกษา และประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาทุกอำเภอด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ อนุญาตให้สัมภาษณ์บุคลากรของสถานศึกษา โดยมีผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนในสังกัดเป็นผู้สัมภาษณ์นักศึกษาที่เป็นประธานองค์กร นักศึกษาระดับอำเภอ โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเพิ่มเติมจากบันทึกการให้ สัมภาษณ์ของนักศึกษา โดยการใช่แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แต่ละ บุคคลมาวิเคราะห์และสรุปข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน คือ 1) ด้านการจัดหลักสูตร 2) ด้านสื่อ การเรียนรู้ 3) ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล โดยการวิเคราะห์ เชิงพรรณนา